

ریسک‌ها و نحوه تامین مالی در قراردادهای مشارکت عمومی - خصوصی (PPP)

در پست‌های قبلی به معرفی مشارکتهای عمومی - خصوصی (PPP) و عوامل موفقیت در این روش و تفاوت‌های بکارگیری این روش در کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه پرداختیم.

یکی از موضوعات بسیار مهم در این نوع قراردادهای، بحث ریسک‌ها و تامین مالی است زیرا در قراردادهای مشارکت عمومی - خصوصی (PPP)، بخش عمومی با بخش خصوصی برای اقداماتی نظیر تامین مالی، طراحی، ساخت، بهره‌برداری و نگهداری قرارداد امضا می‌کند. طبیعتاً این موضوع می‌تواند ریسک‌های زیادی را برای پروژه‌ها و بخش خصوصی به همراه داشته باشد.

تامین مالی PPP و ریسک‌های موجود

در سال‌های اخیر مطالعات بسیاری بر روی قراردادهای مشارکت عمومی و خصوصی انجام شده است، اما اغلب این مطالعات از نگاه سرمایه‌گذاران (Financiers) نبوده و ریسک‌ها و مسائلی را که سرمایه‌گذاران و تامین کنندگان مالی در این نوع قراردادها با آنها مواجه هستند، کمتر مورد ارزیابی قرار گرفته است.

“

در یکی از تحقیقاتی که در دانشگاه انگلستان توسط آقای Demirag و همکارانش در سال ۲۰۱۱ انجام شده، این موارد از نگاه سرمایه‌گذاران بررسی و نتایج آن با تحلیل آماری منتشر شده است.

قراردادهای مشارکت عمومی - خصوصی (PPP) می‌تواند به حالت‌های مختلفی اجرا شود، اما در این مطالعه مدل رایج‌تر و قدیمی‌تر آن یعنی PPP/PFI مورد بررسی قرار گرفته است. در این روش، بخش خصوصی اقدام به طراحی، ساخت، تامین مالی و بهره‌برداری پروژه نموده و درآمد حاصل از بهره‌برداری را از آن خود می‌نماید.

در این تحقیق دلایلی که باعث می‌شود این سرمایه‌گذاران با وجود ریسک‌های زیاد در یک پروژه PFI سرمایه‌گذاری کنند، بررسی شده و درک آنها درباره ریسک‌های موجود در بخش‌های طراحی و ساخت، راه‌اندازی و بهره‌برداری، تقاضا، تکنولوژی، قوانین، تامین مالی پروژه، مباحث پیمانکاری و مسائل تجاری و سیاسی و روش مواجه شدنشان برای محدودسازی و پاسخ به این ریسک‌ها مورد ارزیابی قرار گرفته است.

RISK

شکل ۱. روش‌های کاهش ریسک از سوی سرمایه‌گذاران

Methods of limiting risk	Pre-operation	Post-operation
Transferring risk to sub-contractors	39%	25%
Insurance	31%	35%
Spreading risks through syndication	18%	11%
Transferring risk to public sector	18%	8%
Spreading risks through a portfolio of projects	17%	21%
Contract renegotiation	7%	6%
Securitisation	6%	8%
Sale before contract period expires	4%	18%
Others: Hedging	1%	1%
Total responses	<i>n</i> = 43	<i>n</i> = 43
Mode	<i>Transferring risk to sub-contractors</i>	<i>Insurance</i>

شکل ۲. تخصیص ریسک در پروژه‌های PFI

Statements	Agree (%) ^a	Neutral	Disagree (%) ^b	N
Over the last four years the amount of risk transferred from the public to the private sector has increased	80.4	9.8	9.8	31
We prefer to renegotiate the terms of the standard PPP contract.	37.9	29.7	32.4	39
The transfer of risks is <i>not</i> always agreed upon until after the PPP contract has been awarded.	26.8	4.9	68.3	41
It is possible to transfer some of the risks of a PPP back to the public sector after a project is negotiated	22.5	7.5	70.0	40
We have realised from experience that historically we have overestimated the risks in PPPs	19.5	9.8	70.7	41
It is often unclear who bears what risks in a PPP project.	2.4	7.3	90.3	41

^a Agree refers to agree and strongly agree.

^b Disagree refers to disagree and strongly disagree.

نتیجه گیری

بخش مهم این نتایج اشاره می‌نماید که اگر سرمایه‌گذاران در این نوع پروژه‌ها با محدوده ریسک‌های فراوانی مواجه باشند، عموماً سعی می‌کنند این ریسک‌ها را به پیمانکاران جزء (Subcontractors) منتقل نمایند که این خود می‌تواند اقدامی خطرناک باشد. این روش در بسیاری از قراردادهای بین‌المللی که طرف سرمایه‌گذار خارجی و پیمانکاران جزء داخلی می‌باشند، رایج است.

اغلب سرمایه‌گذاران اشاره نموده‌اند که ترجیحاً با افراد و شرکت‌های آشنا که قبلاً به همکاری با آنها پرداخته‌اند، وارد همکاری می‌شوند که این خود مانعی در ورود سایر شرکت‌ها به پروژه‌ها و افزایش رقابت‌پذیری است و می‌تواند نتایج منفی را در اقتصاد کلان به همراه داشته باشد.

در بخش نتیجه‌گیری به این نکته اشاره شده که اگرچه این یک روش بین‌المللی است، اما تعمیم نتایج این تحقیق به کشورهای دیگر به بررسی‌های بیشتری نیاز دارد.

**جایگاه مبانی ارائه شده
در آموزش‌های موسسه
ACEMI**

در نقشه راه جامع موسسه مهندسی و مدیریت
ساخت علوی‌پور، دوره‌ی **تامین مالی پروژه** در سطح
مهارت‌های سخت (کارشناسی- اجرایی) و دوره‌های
قراردادهای ساخت و استراتژی مدیریت قرارداد در
سطح مهارت‌های سخت (ارشد- استراتژی) ارائه می‌شود.
برای آشنایی با دوره‌ها و تاریخ برگزاری آنها می‌توانید
به **تقویم آموزشی** موسسه مهندسی و مدیریت
ساخت علوی‌پور مراجعه نمایید.

ACEMI